

Nr 520.

Av herr **Janson** i Frändesta, *i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 261, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 6 juni 1930 (nr 251) om kommunalstyrelse på landet, m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 261 till riksdagen med förslag till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 31 december 1945 (nr 896) föreslås, att skattskyldig i samband med uppbördsförordningens ikraftträdande skall erhålla befrielse från att erlægga vissa skatter på grund av 1946 och 1947 års taxeringar. Har emellertid skattskyldig under åren 1945 eller 1946 — eller motsvarande räkenskapsår — redovisat en sammanräknad nettoinkomst, som överstiger vad han normalt redovisar såsom inkomst, skall skattebefrielsen icke avse den del av skatterna, som belöper på inkomstökningen, i den mån denna berott på åtgöranden av den skattskyldige eller av juridisk person, i vilken den skattskyldige är delägare, i syfte att erhålla befrielse från att erlægga skatt eller på annan därmed jämförlig omständighet; dock att vad nyss sagts skall gälla endast om den ifrågavarande inkomstökningen uppgår till minst 1 000 kronor.

I förslaget till övergångsbestämmelser har också angivits, att vid tillämpningen av bestämmelserna rörande beskattning av inkomsterna under år 1945 eller 1946 eller motsvarande räkenskapsår skall såsom normalt redovisad inkomst anses medeltalet av de sammanräknade nettoinkomsterna under åren 1942—1944 eller motsvarande räkenskapsår, dock att, om detta medeltal uppenbarligen icke motsvarar den normala inkomsten, skälig jämkning av beloppet skall ske.

Innebär denna jämkning av beloppet, att man skall justera beloppet i huvudsak i överensstämmelse med de regler, som gällt vid inkomstuppskattningen vid krigskonjunkturbeskattningen, således med hänsyn till nyskapade dolda reserver, för höga nedskrivningar och avskrivningar i övrigt, för höga avsättningar till olika ändamål eller andra vinstreglerande åtgärder, som vidtagits i större omfattning än som kan anses normalt? Det vill förefalla riktigtast och rättvisast att justera normalinkomsten med hänsyn till dessa åtgärder på ett sådant sätt, att en rättvisare jämförelse kan åstadkommas. I annat fall kommer beräkningen av inkomstökningen att bli olika, beroende på om en åtgärd enligt punkterna 4 a) b) och c) vidtagits eller icke. Följande exempel belyser detta förhållande beträffande t. ex. lagervärderingen.

Det förutsättes, att de dolda reserverna i varulagret förändra sig på följande sätt från och med den 1 januari 1942 till och med den 31/12 1946.

Tidpunkt	1/1 1942	31/12 1942	31/12 1943	31/12 1944	31/12 1945	31/12 1946
Anskaffningsvärde	100 000	125 000	150 000	175 000	100 000	100 000
Bokfört värde	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Dold reserv	50 000	75 000	100 000	125 000	50 000	50 000

Det förutsättes vidare, att inkomsten, innan lagervärderingen påverkat densamma, för vart och ett av dessa år är densamma eller 100 000 kronor. Enligt sifferexemplet har den dolda reserven från den 1 januari 1942 till och med den 31 december 1944 ökats med sammanlagt 75 000 kronor eller med 25 000 kronor per år. Normalinkomsten, som skall beräknas till medeltalet av dessa års inkomster, blir alltså 25 000 kronor lägre än om någon ökning icke hade förevarit i den dolda reserven. Normalinkomsten blir sålunda i exemplet 75 000 kronor. För beskattningsåret 1945 antages, att hela den under åren 1942—1944 skapade dolda reserven å 75 000 kronor framkommer. Den deklarerade inkomsten för beskattningsåret 1945 kommer sålunda att utgöra summan av inkomsten å 100 000 kronor och den framkomna dolda reserven å 75 000 kronor eller 175 000 kronor. Inkomstökningen blir sålunda skillnaden mellan dessa 175 000 kronor och normalinkomsten, 75 000 kronor, eller 100 000 kronor. Utav denna inkomstökning beror 75 000 kronor på den framkomna dolda reserven, medan återstoden 25 000 kronor beror på att inkomsten under dessa år nedbringats med 25 000 kronor årligen, som använts för nyskapande av dold reserv. Jämföres detta med det fallet att några dolda reserver icke skapats under 1942 till och med 1944 och någon dold reserv icke framkommit för år 1945, blir den deklarerade inkomsten för vart och ett av åren 100 000 kronor. Någon inkomstökning föreligger siffermässigt sålunda icke enligt denna redovisning. För år 1946 framkomma enligt exemplet oriktigheterna ännu tydligare. Med en normalinkomst på 75 000 kronor, d. v. s. där skapandet av dolda reserver skett, framkommer en inkomstökning å 25 000 kronor, om för 1946 antages, att varulagervärderingen icke påverkat vinstberäkningen. Utgår man däremot från inkomsterna å 100 000 kronor per år, framkommer ej heller för detta år någon siffermässig inkomstökning. Men ur bevisningssynpunkt kan det vara svårt att få fram, att inkomstökningen just är av det slag, som ovan angivits, framförallt som inkomstredovisningen påverkats av flera faktorer än lagervärderingen. Denna bevisning är också svår att prestera för de skattskyldiga, såvida icke särskilda anvisningar härom lämnas, och synas dessa böra få i huvudsak samma innehåll, som justeringsreglerna haft i krigskonjunkturskattelagarna.

I propositionen föreslås jämväl, att den föreslagna skattebefrielsen icke skall gälla, ändå att inkomstökningen icke berott på åtgöranden, som i övergångsbestämmelserna punkt 3 stadgats, vid inkomstökning i anledning av att inkomstbelopp, som rätteligen är hänförligt till ett tidigare beskattningsår, upp-

tagits som intäkt under år 1945 respektive år 1946 eller motsvarande räkenskapsår på grund av stadgandet i förordningen den 30 juni 1943 (nr 490) med särskilda bestämmelser angående taxering för inkomst av under år 1943 stormfälld skog.

Beträffande förevarande inkomst har departementschefen anfört, »att det icke vore tillfredställande, om dylika belopp, i den mån de enligt vanliga regler skola taxeras under ett tidigare år, skulle utan begränsning kunna skattefritt (eller under tillgodonjutande av en betydande skattelättnad) uttagas under år 1945 respektive år 1946». Även i detta fall synes emellertid ha bortsetts från att, i den mån avsättningen skett under något av åren 1943 eller 1944, dessa avsättningar ha påverkat den normalinkomst, som skall ligga till grund för beräkandet av inkomstökningen. Vid en jämförelse mellan skattskyldiga, som icke företagit en sådan avsättning, och sådana, som verkställt avsättning, blir bestämmelsen orättvis. Härvid kan i tillämpliga delar anföras samma resonemang och skäl för en justering av normalinkomsten, som anförts beträffande bl. a. lagervärderingen.

I övergångsbestämmelserna punkt 3 har angivits, att man skall taga hänsyn till den sammanräknade nettoinkomsten vid beräkningen av både normalinkomsten och beskattningsårets inkomst. Hänsyn kommer sålunda icke att tagas till allmänna avdrag, punkterna 3—8. Det synes vara riktigare att vid denna jämförelse utgå ifrån redovisade återstående inkomster, då därigenom hänsynstagande kommer att ske till t. ex. ökade pensionskostnader, höjda skatter, underskott i makes deklaration m. fl. omständigheter. Så få t. ex. vissa skattskyldiga avräkna pensionspremien vid beräkningen av den sammanräknade nettoinkomsten, medan andra få avdrag under allmänna avdrag för motsvarande kostnad. Ett för långt gående utnyttjande av allmänt avdrag under beskattningsåren 1945 och 1946 kan icke medföra den oberättigade skattevinst, som övergångsbestämmelserna avse att omöjliggöra; endast en minskning av allmänna avdragen kan innebära sådan konsekvens, och detta endast i den mån minskningen beror på åtgöranden av den skattskyldige. Det vill synas, som man vid denna beräkning skulle taga hänsyn till skatteförmågan vid de olika tillfällena, såsom den framräknas i den återstående inkomsten och icke redan vid den sammanräknade nettoinkomsten.

På grund av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 261 måtte besluta sådana ändringar i förslaget till förordning om ändring av uppbördsförordningen den 31 december 1945 (nr 896), som överensstämmer med de här ovan anförda synpunkterna.

Stockholm den 15 maj 1946.

Stig Janson
i Frändesta.